

ENDOKRİN ve ROMATİZMAL HASTALIKLAR EĞİTİMİ

Türk Eczacıları Birliği Eczacılık Akademisi tarafından "Klinik Eczacılık-Farmasötik Bakım Eğitimleri"nin üçüncüsü olan **Endokrin ve Romatizmal Hastalıklar Eğitimi**, 9-11 Şubat 2007 tarihleri arasında **37** eczacının katılımı ile Türk Eczacıları Birliği merkez binası eğitim salonunda düzenlenmiştir. Bu eğitime katılabilmek için yine Türk Eczacıları Birliği Eczacılık Akademisi tarafından düzenlenen 6 günlük "İyi Eczacılık/Farmasötik Bakım/Klinik Eczacılık Eğitimi"ne katılmış olmak ön şartı aranmıştır.

Toplam 3 gün süren bu eğitimde, teorik olarak anlatılan derslerin yanısıra, yapılan vaka çalışmaları ile de, katılımcıların romatizmal ve endokrin hastalıklarda eczacının rolünü pekiştirmeleri sağlanmıştır.

Diğer eğitimler gibi "Klinik Eczacılık-Farmasötik Bakım Eğitimleri-3: Romatizmal ve Endokrin Hastalıklar Eğitimi" de belirli aralıklarla tekrarlanacaktır. Eğitim tarihleri ve eğitimin detaylı programı, Türk Eczacıları Birliği Eczacılık Akademisinin websayfasında (<http://www.eczakademi.org/>) ilan edilecektir. Eğitim; Hacettepe Üniversitesi Eczacılık Fakültesi'nden Yrd. Doç. Dr. Kutay Demirkan ve Dr. Aygün Bayraktar ile Marmara Üniversitesi Eczacılık Fakültesi'nden Prof. Dr. Fikret Vehbi İzzettin, Yrd. Doç. Dr. Mesut Sancar ve Uzm. Ecz. Şule APİKOĞLU-RABUŞ tarafından verilmiştir.

EN SIK GÖRÜLEN HASTALIKLARDAN KISA KISA...

TİROİD BOZUKLUKLAR

Tanım: Tiroid bezi boynun orta hattında, Adem elması diye adlandırılan kıkırdak çıkıntının altında yer alan, kelebek şeklinde, ufak bir bezdir. Tiroid hastalığı farklı şekillerde, farklı yakınmalarla ortaya çıkabilmektedir. Tiroid hastalıklarının çoğunda hastalar ya 'hipotiroidizm - bezin yetersiz çalışması' ya da 'hipertiroidizm - bezin aşırı çalışması'ndan kaynaklanan yakınmalarla gelirler. **Hipotiroidizm'in belirtileri** halsizlik, çabuk yorulma, hatırlama güçlüğü, hareketlerde yavaşlama, kalp atışlarının yavaşlaması, uyku eğiliminin artması, soğuğa dayanıksızlık, ses kalınlaşması, yavaş ve kısık sesle konuşma, ciltte kalınlaşma, kuruluk, saç dökülmesi, kaşların kenarlardan dökülmesi, kabızlık, terleme azlığı, yüz ve göz kapaklarında şişkinlik şeklinde; **Hipertiroidizm'in belirtileri** ise iştah artışına rağmen kilo kaybı, sinirlilik, çabuk yorulma, terleme, sıcağa tahammülsüzlük, çarpıntı, ishal, kas güçsüzlüğü, ellerde titreme, bakışlarda şaşkınlık veya korku ifadesi, göz kapağının yukarıya doğru gerilmesi ve göz kapağında şişme şeklindedir.

Tedavi:

Hipertiroidi tedavisinde ilaç tedavisi, Radyoaktif iyod tedavisi, Cerrahi (ameliyat) olmak üzere 3 yöntem vardır. Hipotiroidi ise ÖMÜR BOYU tedavi edilmesi gereken bir hastalıktır. Çok nadir olarak Hashimoto tiroiditli hastalarda % 10-20 oranında kendiliğinden düzelme olabilir. Hipotiroidi tedavisi kanda eksik olan tiroid hormonlarının normale gelmesi için tiroidhormon tabletleri verilerek yapılır.

Görülme sıklığı:

Dünya Sağlık Örgütü verilerine göre, Türkiye’de her 3 kişiden biri tiroid hastası. Örgüt, toplumun yüzde 10’undan fazlasında tiroid hastalıkları görülüyorsa o bölgeyi endemik (sınırlı bir alan ya da bölgede belirli bir hastalığın sık görülmesi) kabul ediyor. Türkiye’de ise bu oran yüzde 33. Rakamlar gerçekten ciddi. Ancak tiroid vakalarının sadece yüzde 4’ü ameliyat gerektiriyor. Yeni doğan bebeklerin ise 3500’de birinde hipotiroidi olduğu saptanmıştır.

PARATİROİD BOZUKLUKLAR**Tanım:**

Bağ dokusundan yapılmış ince bir kapsül ile çevrili 4 küçük salgı bezidirler. Bunlar tiroid bezinin sağ

ve sol üst ve alt kısımlarında yer alırlar. Paratiroid bezleri kalsiyum ve fosfor metabolizması arasında bir denge temin eden bir hormon (parathormon) ifraz etmekle görevlidirler. Paratiroid hormonu fazla miktarlarda üretildiği zaman (hiperparatiroidizm) kan akımındaki kalsiyum miktarı oranı artar ve idrarla ciddi derecede fazla ve artış gösteren kalsiyum ifrazatı olmaktadır. Paratiroid bezlerinin fazla faaliyet göstermesi ile böbreklerde taş gelişmesine ve neticede böbrek fonksiyonunun bozulmasına yol açar. Bu tür fazla faaliyet, kalsiyumun kemiklerden çekilmesine neden olabilir. Paratiroid bezlerinin yetersiz derecede faaliyeti (hipoparatiroidizm) ani spazmlara ve çeşitli adalelerde kramplara ,ciddi vakalarda, adalelerin karakteristik gayri ihtiyari ihtilâtlarıyla aralıklı kas kasılmaları (tetani) meydana gelmesine yol açar.

Tedavi:

Hiperparatiroidizm’de tedavi tümörün bulunduğu bezin cerrahi müdahale ile alınmasıyla gerçekleştirilir. Bu ameliyattan sonra genellikle iyileşme meydana gelmektedir. Kistler dolmakta ve kemik yapısına kalsiyum geri dönmektedir. Ancak deformasyonlar uzun zamandan beri mevcut kalmışsa veya büyük

çapta olmuşsa bunlar tamamen düzeltilmektedir. Hipoparatiroidizm’de ise her gün alınması gereken D vitamini, büyük dozajlarda verilmelidir. Tablet halinde büyük ölçüde kalsiyum yardımcı olarak alınmalıdır.

Görülme sıklığı:

Primer hiperparatiroidizm bütün toplumda görülme sıklığı açısından endokrin hastalıklar içinde diabetes mellitus ve hipertiroididen sonra üçüncü sırayı almaktadır.

“Dünya Sağlık Örgütü verilerine göre 50 yaş üzeri her 3 kadından birinde ve her 5 erkekten birinde osteoporoz görülmektedir..”

OSTEOPOROZ

Tanım:

Osteoporoz, ya da daha çok bilinen adıyla “kemik erimesi”, kemiğin mineral içeriğinin azalması nedeniyle dayanıklılığının azalması, yani kalitesinin düşmesidir

Tedavi:

Östrojen tedavisinin süreci yavaşlattığı artık kesinlikle kanıtlanmıştır. Östrojen tedavisi alanlarda kol ve kalça kırıklarında %50-60 oranında azalma, beraberinde kalsiyum alımı da sağlandığında (kalsiyumdan zengin gıdalar alınması ve gerekli durumlarda ilaç şeklinde kalsiyum tedavisi) omurga kemiği kırıklarında %80’lik bir azalma beklenebilir. Bu, özellikle en az 5 yıllık bir tedavi sonrası etkili olur. İlaç tedavisi dışında kemiklerin korunması ve güçlü olması için kemiğe olumsuz etkileyen tuz, fosfor, asidik maddeler, aşırı hayvani proteinler, aşırı lifli gıdalar, kafein, alüminyum, tütün, alkol, gazlı içecekler...vb faktörlerden kaçınılmalı, doğru beslenmeli, süt ve süt ürünlerini tüketmeli, sebze ve meyve tüketimini arttırmalı, düzenli egzersiz yapmalı, her gün yarım saat hızlı tempoda yürünmeli.

Görülme sıklığı:

Dünyada yaklaşık 200 milyon kadın osteoporozdan yakınıyor . Dünya Sağlık Örgütü verilerine göre 50 yaş üzeri her 3 kadından birinde ve her 5 erkekten birinde osteoporoz görülmektedir.

GUT

Tanım:

Gut; kandaki ürik asit oranının yükselmesiyle karakterize bir metabolik hastalıktır ve bazı eklemlerde ağrı, duyarlılık, kızamıklık, şişlik ve ısı artışı ile ani olarak gelişen, şiddetli ataklarla seyrebilmektedir. Tüm romatizma türleri içinde en ağrılı olanıdır.

Tedavi:

Diyet, İlaçlar (Kolşisin, kortikosteroid, steroid olmayan antienflamatuvar ilaçlar, probenesid, sülfipirazon), Cerrahi (çok nadir)

Görülme sıklığı:

Gut, daha çok erkek hastalığı olarak bilinir. Hiperürisemi erkeklerde kadınlara göre 6 kat daha sıktır. Hastalık tipik olarak orta yaşlarda gözlenir ve 30 yaşın altında oldukça nadirdir. Kadınlarda ise menopoz öncesi gut artriti atağı çok nadirdir.

SİSTEMİK LUPUS ERİMATOZUS (SLE)

Tanımı: Vücudun tüm organ sistemlerini etkileyebilen çok yönlü, kronik, inflamatuvar bir hastalıktır. SLE’nin özgül nedeni belli olmamasına rağmen hastalığın gelişimi ile ilişkili çok sayıda faktör mevcuttur. Bunlar genetik, irksal, hormonal ve çevresel faktörler olabilir.

Tedavi: Diyet, Aktivite(günlük aktiviteleri hastalığa göre uyarlamak) ve İlaç tedavisi

Görülme sıklığı: Yapılan araştırmalarda hastalığın görülme sıklığı ABD’de 2000 kişide 1 kişide; İngiltere’de 100.000 kişide 12; İsviçre’de 100.000 kişide 39 dur. Çoğunlukla 14 - 64 yaş arasındaki kadınlarda görülür. Erkeklerde ise yaş ile ilgili bir insidans yoktur.